

Rezerwat przyrodniczy Innoko o powierzchni 15 400 km² położony jest w zachodniej części Alaski, w pobliżu Zatoki Nortona. Założony w roku 1980 miał na celu przede wszystkim chronić środowisko naturalne dorzecza rzeki Innoko, bogactwo gatunkowe przylatującego tu wędrownego ptactwa wodnego oraz obszary lęgowe sokoła wędrownego.

Ochrona przyrody na Alasce wygląda nieco inaczej niż w pozostałych stanach Ameryki, gdzie na skutek rozwoju przemysłu, mechanizacji rolnictwa i rozrostu miast środowisko naturalne uległo znacznemu zanieczyszczeniu, a wiele rzadkich ekosystemów, takich jak np. mokradła, zostało zdewastowanych lub całkowicie zniszczonych. Założone parki narodowe i rezerваты są próbą uratowania tego, co jeszcze da się uratować lub stworzenia dogodnych warunków do odtworzenia, przy wydatnej pomocy człowieka, istniejącej niegdyś przyrody. Na Alasce natomiast przyroda jest naprawdę dzika i całkowicie naturalna, a większość ekosystemów, takich jak np. las iglasty, tundra czy mokradła zajmuje ogromne przestrzenie liczące tysiące km², na których człowiek jest tylko gościem i to rzadko spotykany.

Park obejmuje swoim zasięgiem tereny znajdujące się w środkowym biegu rzeki Innoko ograniczone od zachodu korytem rzeki Jukon, natomiast z pozostałych trzech stron górami (wzgórza Khotol Hills oraz Góry Kuskokwim). Niewielkie wzgórza otaczające dolinę Innoko wznoszą się do wysokości ok. 300 m n.p.m., a ich południowe zbocza są chyba jedynym miejscem w rezerwacie, gdzie nie występuje wieczna zmarzlina. Z tego też powodu porasta je gęsty las mieszany składający się głównie ze świerka białego, brzozy papierowej i topoli, który pokrywa ok. 50% powierzchni parku. Stoki o wystawieniu północnym, podobnie jak tereny podmokłe, porasta karłowaty świerk czarny, ustępujący miejsca zaroślom wierzbowo-olchowym nad brzegami rzek. Tereny wysoko położone (powyżej linii lasu) porasta bezdrzewna tundra.

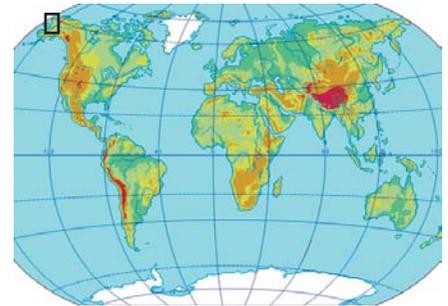
zółtonóg. Gdy na wiosnę dni stają się dłuższe, a słońce zaczyna mocniej przygrzewać, z rzek i jezior powoli zaczyna „schodzić” lód. Topniejący lód to znak, że zbliża się pora przylotu ptaków: gęsi, łabędzi, kaczek i ptaków śpiewających, które już wkrótce przybędą tu z odległych krain (np. z Ameryki Południowej).

Rezerwat Przyrodniczy Innoko na Alasce

PTASI

Rozlewiska wodne i ptaki

Bez wątpienia jednak dominującym ekosystemem w parku są podmokłe łąki oraz porośnięte turzycą mokradła (zupełnie jak w Biebrzańskim Parku Narodowym). Rozlewiska rzeczne, liczne jeziora i oczka wodne to środowisko naturalne ptactwa wodnego. Wymienić tu można takie gatunki jak np.: gęś białolica, gęś kanadyjska, łabędź trębacz, łabędź tundrowy, cyraneczka zielonoskrzydła, kaczka krzyżówka, perkoz czerwonoszy czy

Stado bernikli kanadyjskich (U. S. FWS).

Meandrująca rzeka Innoko (U. S. FWS).

Już niebawem miliony ptaków założą swe gniazda w nadrzecznych zaroślach lub lasach Innoko, odchowają młode, po czym jesienią powrócą do miejsc zimowania. W lipcu trudno znaleźć w parku jezioro lub oczko wodne wolne od ptasiej młodzieży, która intensywnie żywi się bujną roślinnością wodną i owadami. Płytkie zbiorniki wodne nagrzewają się w ciągu lata do stosunkowo wysokich temperatur, stwarzając wręcz idealne warunki dla rozwoju bezkręgowców, glonów i wodnych roślin naczyniowych. Szczególnie owady, a zwłaszcza moskity, rozmnażają się tu w okresie lata w ilościach wręcz nieograniczonych.

Co roku na terenie rezerwatu prowadzone są obserwacje ptaków i ich obrączkowanie, które mają na celu określenie liczebności. Po-

liczono, że samych tylko młodych kaczek, w ciągu jednego lata, zostaje odchowanych 100 000 sztuk.

Pierwszym ptakiem odlatującym na zimę z rezerwatu do ciepłych krajów jest gęś białolica, która swoją wczesną wędrówką daje znać innym gatunkom o zbliżającym się końcu lata. Ptak ten pod każdym względem wyróżnia się spośród swoich pobratymców i jest raczej odludkiem, gdyż gniazdo zakłada zawsze w ukryciu i z dala od innych. Pacyficzna gęś białolica jest nieco mniejsza od gęsi cesarskiej, mierzy od 66 do 79 cm długości i waży od 2,3 do 2,7 kg. Gdy jesienią ptak ten odlatuje z rezerwatu leci przez Pacyfik wzdłuż brzegów Kolumbii Brytyjskiej (Kanada), zahacza o Teksas, a potem kieruje się do Meksyku, gdzie zimuje na mokradłach lub terenach rolniczych. Gęsi białolice jedzą głównie sitowie rzeczne, i to zarówno liście, łodygi jak i korzenie, a także uprawiane przez człowieka rośliny: jęczmień oraz ryż.

Mokradła Innoko (U. S. FWS).

rezerwat

Inną dziką gęsią występującą w rezerwacie jest bernikla czarna. Ptak ten ma 56-66 cm długości i waży średnio 1,4 kg. Bernikle przylatują do rezerwatu pod koniec lata ze swoich terenów lęgowych znajdujących się na południowym krańcu Półwyspu Alaska (rezerwat przyrodniczy Izembek). Po upływie zaledwie kilku tygodni opuszczają Innoko i kierują się z powrotem na południe, przez Kalifornię i Oregon lecą aż do Meksyku, a trasa ich wędrówki wynosi od 3200 do 4800 km.

Wczesną jesienią brzozy i topole zmieniają kolor swoich liści na złoty oraz żółto-pomarańczowy, a w powietrzu czuć zbliżającą się powoli zimę. Wraz z nadejściem mrozów rzeki i strumienie stają się martwe i nieruchome, śnieg niczym biały dywan pokrywa cały rezerwat. Zimującym w rezerwacie nielicznym gatunkom ptaków pozostają głównie nasiona drzew i traw.

Zmienny krajobraz

Cechą charakterystyczną rezerwatu Innoko, wyróżniającą go spośród wielu innych przyrodniczych obszarów chronionych Alaski, jest jego zmieniający się w ciągu roku krajobraz. Zmiany wywołwane są trzema naturalnymi czynnikami: wiosenną powodzią, spływem kry lodowej oraz pożarami. Wiosenne topnienie śniegu i lodu powoduje podniesienie poziomu wody w rzekach i strumieniach parku, nadmiar wody przelewa się przez brzegi koryta i rozlewa po otaczających równinach zasilając jeziora i mokradła w świeżą wodę oraz składniki mineralne. Spływająca wiosną z rzek kra ścina rosnące na brzegach wierzby i olchy oraz formuje brzegi kształtując na nowo nadrzeczny krajobraz. Wywołane

uderzeniami piorunów pożary wybuchają najczęściej na wzgórzach, tam gdzie dominują lasy iglaste, w których ściółka leśna jest zazwyczaj bardzo sucha.

Wywoływane siłami natury naturalne procesy i zjawiska stymulują poszczególne ekosystemy do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju, bez tych naturalnych bodźców ekosystemy popadłyby w stagnację. Zmieniający się w ciągu roku krajobraz jest w dużej mierze spowodowany panującymi tu warunkami klimatycznymi pełnymi skrajności. Latem średnie temperatury wahają się od 16°C do 21°C (maksymalnie 27°C), ale nawet wtedy zdarzają się niespodziewane przymrozki. Już we wrześniu zaczyna się okres chłodnej i wietrznej pogody. Zimą temperatura spada nawet do -50°C.

Z ssaków występujących w rezerwacie Innoko spotkać można następujące gatunki: łoś amerykański, renifer amerykański, bari-bal (niedźwiedź czarny), wilk, rosomak, ryś, lis rudy, łasica, kuna leśna, wydra rzeczna i piżmowiec. Najliczniejszym ssakiem jest łoś, zwany potocznie „królem bagien”, istniejące tu warunki naturalne i dostępność pokarmu (roślinność wodna oraz jego ulubiony przysmak – młode pędy wierzby) powodują, że rezerwat Innoko jest ważnym obszarem ochrony gatunkowej tego pięknego zwierzęcia. Bardzo licznie występują bobry, budowane przez nie tamy podnoszą poziom wody w ciekach zwiększając powierzchnię obszarów zalewanych wodą. W rzekach i strumieniach parku występuje kilka gatunków ryb, m.in. szczupak amerykański, lipień arktyczny oraz łoś srebrny wędrujący latem w górę nurtu na tarło.

SEBASTIAN BIELAK

Zdjęcia zostały udostępnione dzięki uprzejmości United States Fish and Wildlife Service.

Gęś cesarska z pisklętami (U. S. FWS).